SVENSKT NÄRINGSLIV

Energimarknasinspektionen

registrator@ei.se

Vår referens/dnr:
2026-226

Er referens/dnr:
2026-104659

2026-11-23

Remissyttrande gällande Energimarknadsinspektionens föreskrifter om bestämmande av intäktsram för systemansvariga och konsekvensanalys

Svenskt Näringsliv vill börja med att påtala den anmärkningsvärt korta remisstiden. Givet materialets komplexitet och omfattning är tiden alltför kort för att remissinstanserna ska ha möjlighet att på ett adekvat sätt ta ställning till förslagen på föreskrifter och konsekvensutredningen. Regleringen av intäktsramarna för nätoperatörer påverkar dels elkostnaderna för Svenskt Näringslivs medlemsföretag, dels deras förutsättningar att få tillgång till nya anslutningar vid behov. Regelverk med så pass stor betydelse för näringslivet bör remitteras med en svarstid som är längre än tre veckor.

Sammanfattning
Svenskt Näringsliv välkomnar Energimarknadsinspektionens (Ei) ambition att utveckla intäktsregleringen och skapa bättre förutsättningar för en effektiv nätutbyggnad.

Svenskt Näringsliv anser att intäktsregleringen måste förena två grundläggande intressen. Elnätskunderna ska skyddas mot oskäliga kostnader, samtidigt som nätföretagen ska ha förutsättningar att finansiera och genomföra de investeringar som behövs för en trygg elförsörjning och för näringslivets utveckling och elektrifiering.

Ei bedömer att den föreslagna regleringen ger nätföretagen goda möjligheter att attrahera finansiering. Svenskt Näringsliv kan inte utifrån det tillgängliga underlaget bedöma om den slutsatsen gäller även vid de omfattande investeringsbehov som väntas. Ei bör därför tydligare visa hur den samlade regleringen påverkar möjligheten att finansiera och genomföra nödvändiga, samhällsekonomiskt motiverade investeringar i rätt tid.

Svenskt Näringsliv tar i detta yttrande ställning till principen om avdrag för kundfinansierade anslutningar och till inriktningen mot ett kostnadseffektivitetsincitament baserat på totala kostnader. Vi tar däremot inte ställning till den tekniska utformningen av övriga delar i förslaget.

Ett samhällsekonomiskt perspektiv på intäktsregleringen

Elnätet är en grundläggande förutsättning för näringslivets verksamhet och möjligheter att växa och för utvecklingen av Sveriges elsystem. Bristande nätkapacitet eller lång väntan på anslutning kan försena investeringar, försvåra elektrifiering och påverka Sveriges konkurrenskraft.

Samtidigt bedrivs elnätsverksamhet som ett monopol. Kunderna kan normalt inte välja en annan nätägare och är därför beroende av en reglering som skyddar mot oskäliga avgifter. Som Svenskt Näringsliv framhöll i Startprogram för elnät har kunderna flera intressen: att inte betala överpriser, att nödvändiga investeringar genomförs och att nätet finns på plats i tid.

Regleringens samhällsekonomiska effektivitet kan därför inte bedömas enbart utifrån om intäktsramarna blir högre eller lägre. Bedömningen behöver också omfatta vad kunderna får för sina kostnader: tillräcklig kapacitet, leveranssäkerhet, fungerande anslutningar och ett nät som utvecklas i takt med samhällets behov.

Valet av metod för att värdera kapitalbasen kan få stor betydelse för de beräknade kapitalkostnaderna under lång tid. Ei redovisar historiska avgifter för olika typkunder och analyserar vissa konsekvenser för olika kundgrupper, bland annat genom kvalitetsincitamentet. Svenskt Näringsliv anser dock att analysen bör kompletteras med exempel som visar hur den samlade metodförändringen kan påverka framtida nätkostnader för olika typer av företagskunder och i olika nätområden.

Svenskt Näringsliv tillstyrker principen att intäktsramsberäkningen justeras för den del av investeringar som finansieras genom anslutningsavgifter. Nätföretaget bör inte få ersättning som om det självt hade finansierat kapital som kunder redan har betalat för.

Långsiktighet och investeringar utifrån prognoser
Nätinvesteringar har långa ledtider och lång livslängd. Regleringen behöver därför ge förutsebara och långsiktiga förutsättningar. Osäkerhet om framtida ersättning kan försvåra planering och investeringar, medan en alltför generös ersättning riskerar att belasta kunderna med omotiverade kostnader.

Svenskt Näringsliv har i både Startprogram för elnät och Agenda för elsystemets utveckling 2026–30 framhållit behovet av att i större utsträckning kunna bygga nät utifrån långsiktiga prognoser. Det kan vara nödvändigt för att kapacitet ska finnas när nya verksamheter etableras och befintliga företag elektrifieras.

Sådana investeringar innebär samtidigt osäkerhet. Regleringen behöver stödja väl underbyggda investeringar utan att automatiskt föra över hela risken för outnyttjad kapacitet på kunderna. Prognoser, nätutvecklingsplaner och tidig dialog med elanvändare kan bidra till bättre beslutsunderlag.

Effektivitet, resiliens och olika förutsättningar
Befintliga nät behöver användas effektivt samtidigt som ny kapacitet byggs ut. Flexibilitet, effektivare drift och nätinvesteringar kan vara olika sätt att möta ett behov. Den samhällsekonomiskt bästa lösningen beror på kostnader och nyttor över tid, inklusive effekter på kunder och leveranssäkerhet.

Svenskt Näringsliv tillstyrker inriktningen att kostnadseffektivitetsincitamentet för lokal- och regionnät som utgångspunkt ska omfatta totala kostnader. Det kan minska risken för att regleringen styr nätföretagen mot en viss lösning enbart på grund av hur kostnaden klassificeras.

Svenskt Näringsliv vill framhålla att jämförelsen av nätföretagens kostnadseffektivitet behöver utformas så att väl motiverade, proaktiva investeringar i kapacitet, redundans och leveranssäkerhet inte missgynnas. Ei bör visa hur modellen beaktar sådana investeringars långsiktiga nytta, även när kapaciteten inte används fullt ut direkt.

En reglering som främjar kostnadseffektivitet behöver också ta hänsyn till att nätföretagens förutsättningar skiljer sig åt. Regleringen behöver ta hänsyn till objektiva skillnader i företagens förutsättningar. Geografi, befolkningstäthet, förläggningsmiljö, kundstruktur och nätens olika uppgifter kan påverka kostnaderna. Ei bör redovisa hur dessa skillnader beaktas och pröva om justeringarna är tillräckliga.

Ett kortsiktigt fokus på lägsta möjliga kostnad får inte leda till att långsiktigt motiverade investeringar i kapacitet, redundans och leveranssäkerhet uteblir. Samtidigt behöver även sådana investeringar kunna motiveras och följas upp ur ett kund- och samhällsekonomiskt perspektiv.

Kundernas kostnader och behovet av en samlad konsekvensanalys
Nödvändiga nätinvesteringar kan medföra ökade kostnader. För näringslivet är det avgörande att de samlade elkostnaderna är internationellt konkurrenskraftiga och att nätavgifterna är rimliga och förutsebara.

Regleringens olika delar behöver bedömas tillsammans. Metoden för kapitalkostnader samspelar med bland annat kalkylränta, kvalitetsincitament och behandling av löpande kostnader. Det gör det svårt att bedöma den samlade effekten av en enskild förändring isolerat.

Ei redovisar generella bedömningar av hur förslaget kan påverka kundernas nätkostnader. Svenskt Näringsliv anser dock att underlaget bör kompletteras med en mer konkret analys av hur den samlade regleringen kan påverka nätkostnaderna över tid för olika typer av företagskunder, exempelvis mindre företag och större effektkunder i olika nätområden.

Analysen behöver belysa såväl kostnaden för investeringar som kostnaden för samhället när nödvändig nätkapacitet inte kommer på plats.

Avslutning
Svenskt Näringsliv välkomnar fortsatt dialog med Ei om hur intäktsregleringen kan bidra till ett kostnadseffektivt, robust och långsiktigt hållbart elnät. Utgångspunkten bör vara en reglering som förenar ett starkt kundskydd med goda förutsättningar för de investeringar som Sverige behöver.

Michelle Tun von Gyllenpalm
Expert Energipolicy

Referenser:
Vi måste äga vår framtid - Agenda för elsystemets utveckling 2026–30
Startprogram för elnät